

WE MOETEN HET SAMEN DOEN

Zij oogstte respect en bewondering voor haar gepassioneerde inzet waardoor nu iedereen in Nederland de naam 'War Child' kent. Hij praat ons vrijwel dagelijks bij over het leed dat onze wereld nu weer is overkomen. Wat hebben Willemijn Verloop en Rick Nieman elkaar en ons, de lezers, te vertellen? Een gesprek over de veranderende mentaliteit, goedgeoeders, leiderschap, de rol van de media, het ego en geluk: "Ik geloof dat ieder individu een verschil kan maken."

Tekst: Esther Voet | Beeld: Michel Porro

TWEE MENSEN DIE INTENS BETROKEN ZIJN BIJ DE SAMENLEVING. DAT MOËT MET DE PAPLEPEL ZIJN INGEGOTEN...

Willemijn: Laat ik het zo zeggen, bij ons werd aan tafel altijd besproken wat er in de wereld gaande was. We hadden hele discussies over het Midden Oosten, terwijl wij als kinderen eigenlijk nog van toeten noch blazen wisten. Maar er werd gepraát.

Rick: Ook bij ons thuis werd stevast naar het 8-uur journaal gekeken en we lazen de kranten. En gelukkig had ik ouders die ons kinderen van jongs af aan serieus namen. Vragen werden beantwoord. Vooral door mijn moeder. Zij heeft ook een zeer sterk ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel. Dat kregen we als kinderen mee. Daarbij had ik een aangeboren nieuwsgierigheid. Ik had als kind wel een vermoeden over hoe de wereld in elkaar zat, maar was uiteindelijk toch verbijsterd toen ik daadwerkelijk zag dat die wereld ook écht zo in elkaar

beeld: We hebben een hele tijd gehoord dat er grote groepen Nederlanders waren die riepen: 'Alle buitenlanders het land uit'. Maar als een meisje uit een Nederlands dorp, bijvoorbeeld Fatima - oorspronkelijk uit Iran - dreigde te worden uitgezet, kwam dat hele dorp in opstand. 'Niet onze Fatima!' Een deel van die dorpsbewoners waren wel de mensen die ook stemden op: 'Grenzen dicht!' Maar als het om één individueel geval gaat, is het ineens een ander verhaal. Wij journalisten maken vaak zo'n probleem niet inzichtelijk. Dat komt omdat nieuws snel en ad hoc moet worden verteld.

Willemijn: Helaas doen ook wij daar inmiddels een beetje aan mee. Een documentaire van 30 minuten wil geen zender meer op prime time uitzenden. Maar wel korte, inhoudelijke filmpjes tussen optredens van Marco Borsato en Bløf door, dan krijg je wél zendtijd. Dat werkt overigens wel, want het publiek toont na zo'n uitzending betrokkenheid. Er komen dan heel veel reacties binnen.

het is niet gelukt. Zo neem je de persoon die daadwerkelijk de euro's gedoneerd heeft, ook serieus. Dat is enorm belangrijk. Je moet als directeur ook gewoon zeggen wat je verdient. Wij publiceren dat in ons jaarverslag en hebben daarvoor tot twee keer toe de transparantieprijs ontvangen, maar veel organisaties zijn dat niet.

Rick: Transparantie is iets wat wij journalisten ook nog moeten leren. Wat is er op tegen als we zeggen: 'Sorry, dames en heren, maar het nieuws dat wij u gisteren brachten, klopte niet helemaal. Later bleek dat...'. Die houding staat bij ons in de kinderschoenen.

HOE WERKT HET DAN WÉL?

Willemijn: Mijn basisovertuiging is dat we allemaal moeten beseffen dat ieder mens een verschil kan maken. Ik heb het geluk gehad dat ik aan iets begon wat inmiddels is uitgegroeid tot een instelling die wereldwijd 700.000 kinderen per jaar bereikt in tien landen, maar ik heb het net

Willemijn Verloop

GEBOREN:

14 februari 1970 in Utrecht

CARRIÈRE:

Studeerde geschiedenis en internationale betrekkingen, werkte kort bij de Verenigde Naties en de Raad van Europa. Was drie jaar werkzaam bij 'The European Action Council for Peace in the Balkans' en richtte in 1995 War Child Nederland op. Inmiddels is War Child een organisatie met 40 medewerkers in Nederland en ruim 800 medewerkers in het buitenland. Willemijn is onder anderen bestuurslid van Movies that Matter en ECCP (The European Centre for Conflict Prevention). Ze is Officier in de Orde van Oranje Nassau en nam dit voorjaar voor War Child, als oprichter van de organisatie, de zeer prestigieuze Four Freedoms Award in ontvangst. De award werd eerder uitgereikt aan Nelson Mandela, Lakhdar Brahimi en Max van der Stoep. Zie ook www.warchild.nl.

WAT GEEFT WILLEMIJN ZICHZELF OP DE 'GROENSCHAAL'?

Willemijn: IK GENIET MEER ALS IK 'T MET IEMAND KAN DELEN

zat. Als je dagelijks met nieuws omgaat, negatief nieuws over het algemeen, is het moeilijk om die woede, die verbijstering, vast te houden. Ik zie dan ook heel veel collega's die geneigd zijn om cynisch te worden. Ook uit bescherming, ja. Het is een natuurlijk mechanisme om een soort afstandelijkheid op te bouwen.

DIE AFSTANDELIJKHEID BOUW JE TOCH OOK OP ALS JE ALS KIJKER NAAR HET JOURNAAL ZIT TE KIJKEN?

Willemijn: Dat komt ook door de getallen. Wat zegt een cijfer als 250.000 Tsunami-slachtoffers? Die getallen kunnen we niet bevatten. Het gaat pas voor ons spreken als we het over één kind, één slachtoffer, één verhaal hebben. En die verhalen zie je over het algemeen niet. **Rick:** Klopt, daar heb je bij het nieuws over het algemeen geen tijd voor. We hebben vaak te weinig tijd om problemen inzichtelijk te maken. Een voor-

Dus zijn we genooddaakt om gebruik te maken van deze informatievoorziening, van deze hapsnap-cultuur, ook al zijn we het er zelf niet zo mee eens. Maar we doen het toch omdat we alleen op deze manier een groot publiek kunnen bereiken.

MAAR DAT IS VOLGENS MIJ NIET HET ENIGE...

Willemijn: Eerlijkheid en transparantie van organisaties als de onze is essentieel. We moeten ook vertellen als een project niet lukt. Als we een doelstelling hebben om in een bepaald land 50.000 kinderen te bereiken, en dat blijken er uiteindelijk maar 10.000 te zijn, dan moeten we dat gewoon zeggen. Ieder weldenkend mens begrijpt dat je in oorlogsgebieden voor tegenslagen komt te staan; dat situaties voortdurend veranderen waardoor dingen niet lukken. Je moet durven zeggen: Sorry, we hebben het geprobeerd, maar

zo goed over het verschil maken als je je buurvrouw helpt met boodschappen doen. Ik ben er al jong achter gekomen dat ik verreweg het meest van dingen geniet die ik met anderen kan délen, als een ander er óók beter van kan worden. Ik vergelijk het altijd met een mooi concert. Ik geniet daar in mijn eentje minder van dan wanneer ik die prachtige muziek kan delen met een dierbare. Dat geeft mij een groter geluksgevoel. En ja, dan gaat het weer over mij, dus uiteindelijk is dat wellicht een heel egocentrische gedachte. **Rick:** Wat je nu zegt herken ik in al die uitspraken in de managementstrategie die ik interviewde voor mijn boek. Ik word me daar nu zelf ook steeds meer van bewust. Mensen zullen in hun leven vaak eerst kiezen voor dat grotere huis, die grotere auto. Ook ik, want ik leef in een scoren-wereld: het is een omgeving van heel veel ego, van alsmaar meer. Maar, zoals iemand in het boek zei:

Rick Nieman

GEBOREN:

9 november 1965 in Amsterdam

CARRIÈRE:

Studeerde journalistiek aan Roosevelt University in Chicago en internationale betrekkingen aan the University of Southern California in Los Angeles. Was financieel verslaggever bij European Business Weekly en werkte bij CNN. Presenteert sinds 1996 het RTL Nieuws en schreef het boek 'Is er nog nieuws?' over hoe tv-journalistiek werkt en met achter-de-schermen anekdotes bij de nieuwsrubriek. Deze maand komt zijn boek 'De Goeroe-methode' uit, dat bestaat uit interviews met toonaangevende, internationaal vermaarde managementdenkers.

WAT GEEFT RICK ZICHZELF OP DE 'GROENSCHAAL'?

'Het is nóóit genoeg, wanneer is het óóit genoeg!' Ik kom er nu pas achter dat weer een week zeilen op een exotische bestemming uiteindelijk niet gelukkiger maakt. Daar ligt het niet aan. Ik word net zo gelukkig van een simpele boswandeling of een middagje fietsen.

KUN JE DAAR IETS MEER OVER VERTELLEN?

Rick: Nou, ik begon heel cynisch aan dat boek, maar gaandeweg is het een echte *wake up-call* geworden. Het gaat in wezen over strategieën voor beter ondernemerschap, maar naarmate de gesprekken vorderden, bleek het over veel meer dan dat te gaan: over hoe we met z'n allen gelukkiger worden, en dat je dat bereikt

Willemijn: Volgens mij is dat waar het om draait! Het gaat om leiders met een authentieke, gepassioneerde visie die dat doel samen met hun team tot stand willen brengen. Het blijkt ook dat een hiërarchische manier van leiden, met bij wijze van spreken een prikklok voor je werknemers, in economisch opzicht vaak veel minder productief is. Ik heb altijd vanuit intuïtie geleid en heb zelfs nooit de ambitie gehad om een leider te zijn. Maar feit is dat we inmiddels in zo'n 10 landen actief zijn en vergelijkbaar zijn met een kleine multinational. Daarbij heb ik de mazzel dat onze organisatie bestaat uit een aantal mensen met dezelfde visie en passie, dezelfde betrokkenheid, die de vrijheid hadden om hun eigen

Rick: DE JOURNALISTIEK IS EEN MACHO-CULTUUR

door jezelf juist spirituele, idealistische maatschappelijke doelen te stellen. Het was voor mij een eye-opener. Alle, zeer vooraanstaande, grote managementstrategen vertelden dat je het niet redt zonder een hoger doel. Zonder 'raison d'être' verzandt alles in meer. En als maar meer is nooit voldoende, je blijft ontevreden. Dat was voor mij een shock: de journalistiek is net zoals de zakenwereld een macho-cultuur met een mentaliteit van: ik bijt je kop eraf. We zijn het liefst sceptisch en cynisch. Maar veel van deze managers bleken een visie te hebben over hoe ze de wereld een beetje béter konden maken, hoe ze de medewerkers van hun bedrijf een gemeenschappelijk doel wilden laten nastreven. Dat sámengevoel, een gevoel van waardering voor elkaar, waarin iedere persoonlijkheid tot z'n recht komt, dát is waar ze voor pleiten. Zoals gezegd: ik was in dat opzicht een cynicus, maar ik moet na al die gesprekken concluderen: ze hebben gewoon gelijk. Het is gewoon wáár: dat doel, een visie, een gevoel dat je als mens een verschil maakt, wèrkt. Geef mensen verantwoordelijkheid en vertrouwen, waardoor ze kunnen excelleren. Uiteindelijk moet je het sámen doen.

verantwoordelijkheid te pakken. Hoewel ik misschien voor de buitenwereld het gezicht ben, weet ik dat we het met z'n allen gedaan hebben.

Rick: Wat jij nu zegt, hoe jij dat vanuit je intuïtie doet, daar hebben professoren bij Harvard University jarenlang op gestudeerd.

PRACHTIGE WOORDEN, MAAR TOCH... WORDEN JULLIE NIET MOEDELOOS VAN ALLE ELLENDE DIE JULLIE DAGELIJKS OM JE HEEN ZIEN?

Willemijn: Ik kan dat niet bij mezelf toelaten. Het zit ook niet in mijn natuur. In het werk dat ik doe gaat veel mis en ik zou er heel gefrustreerd van kunnen raken. Maar als er iets mis gaat, dan kijk ik toch altijd weer wat er dan nog wél kan. Ik wil altijd tóch weer bouwen. Moedeloos word ik dus niet. Ik maak meer eerder boos. Bijvoorbeeld over het feit dat Nederland steeds meer op binnenlandse onderwerpen is gericht. Aan het feit dat in een land als de Democratische Republiek Kongo iedere dag 600 kinderen sterven aan de directe en indirecte gevolgen van oorlog en dat daar geen aandacht aan wordt besteed. We worden een steeds provinciaal landje dat niet

meer over de landsgrenzen heen kijkt.

Rick: Maar feit blijft dat 'nieuws' datgene is dat afwijkt van het gebruikelijke. Dat er dagelijks 1000 kinderen sterven in Afrika is, hoe hard het ook klinkt, geen nieuws. Dat kennen we. Als één van 'onze jongens' in Afghanistan gewond raakt, is dat nieuws.

Willemijn: Vorig jaar heeft het gerenommeerde persbureau Reuters excuses gemaakt. Het bleek dat 80% van hun internationale berichtgeving had bestaan uit nieuws uit Irak en Afghanistan. Terwijl verreweg het grootste aantal slachtoffers van oorlog en rampen was gevallen in Kongo, Noord-Oeganda en Soedan. Maar de media zijn in die gebieden gewoon niet geïnteresseerd.

Rick: Dat is waar. Het nieuws wordt geleid door Nederlandse belangen en in bijvoorbeeld Afghanistan zitten bijvoorbeeld 'onze jongens'.

KORTOM, AFGHANISTAN IS SEXY?

Rick: Het klinkt cynisch, maar 'ja'.

Willemijn: En zo horen we wanneer een Nederlandse soldaat zijn vinger heeft gekneusd tijdens een actie terwijl in Afrika tegelijkertijd duizenden mensen sterven.

Rick: Ik kan niet anders zeggen dan dat die opmerking klopt. Ik heb in Amerika gestudeerd en daar leerden we al: één leven van een Amerikaan staat gelijk aan

tien levens van Europeanen, 100 levens van Aziaten en 1000 levens van Afrikanen.

Willemijn: De vraag is: accepteer je dat? Heb je een houding van: *that's the way it is?* of wil je die houding daadwerkelijk veranderen?

Rick: Feit is dat de wereld steeds groter wordt, maar wij de neiging hebben om steeds 'kleiner', dus binnen de grenzen, te denken...

Willemijn: Vooral sinds de aanslagen van *nine eleven*. Je ziet het overal in de media. Als Nova begint met een item over het proces Holleeder en daarna komen ze met een reportage over Dar-

four, dan kelderen de kijkcijfers. Een documentaire over de verschrikkingen in Afrika wil niemand op prime time uitzenden. De Nederlandse media worden inmiddels volgens mij geregeerd door kijk/en verkoopcijfers.

Rick: Ik denk dat je daar inderdaad voor een groot deel gelijk in hebt.

HOE BEWUST ZIJN JULLIE JE VAN DE GEVOLGEN VAN DE KLIMAAT-VERANDERING?

Willemijn: Ik kan me kwaad maken over de milieuproblematiek; dat er bij de laatste verkiezingen in Nederland niet werkelijk werd gediscussieerd over klimaat, het stond niet echt op de agenda. Daar kan ik me boos over maken. Ook omdat de fragiele staten waarin War Child-kinderen wonen, van grote problemen als klimaatveranderingen het eerst slachtoffer zijn. We lopen het risico dat het aantal oorlogen zelfs weer gaat groeien, door een groeiend tekort aan natuurlijke grondstoffen, een toenemende voedselschaarste en de massale migratiestromen die door de klimaatveranderingen op gang komen. De VN heeft onderzocht dat iedere dollar die nu wordt geïnvesteerd in dit probleem, ons over een aantal jaar zeven dollar aan 'herstelwerkzaamheden' zal besparen. Ik zie dat dit probleem steeds meer gaat le-

niet gewoon zeggen: jongens, dit is de stand van zaken. Willen we het oplossen dan gaat het ons iets kosten, op korte termijn. Wil je nu écht die verwarmde jacuzzi in de tuin? Nu heb ik toevallig vrienden die zo'n ding hebben en die daar ontzettend van genieten. Moet ik hen nu dat plezier verbieden? Mogen we niet meer vliegen? Mijn dochter van 13 heeft al vaker gevlogen dan ik had gedaan tot mijn dertigste. Moet ze niet meer doen? Ik weet het niet, ik ben daar nog niet mee klaar. En als je dan meer vliegt, heeft de rest van al die maatregelen zin? Ik word door mijn dochter van 13 al teruggefloten omdat Sacha en ik (NOS-nieuwslezeres Sacha de Boer, de vrouw van Rick, red.) die spaarlampen zulk lelijk licht vinden geven.

Willemijn: Dat je het één niet kunt doen, betekent niet dat je het ander moet laten. En wat de politiek betreft ben ik het met je eens: we zouden ze in ieder geval ter verantwoording kunnen roepen en kunnen vragen waarom ecotaxen niet één op één worden geïnvesteerd in onderzoek naar en toepassingen van alternatieve energiebronnen. De bedragen die daar nu naartoe gaan, zijn marginaal.

RICK?

Rick: Ik ben over die klimaatsverandering lange tijd cynisch geweest, dacht

Rick: BIJ DE FILM VAN GORE DACHT IK EERST: HOU TOCH OP

ven bij het publiek, maar de politiek blijft echt achter en ik begrijp daar niets van.

Rick: Het nadeel is dat de politiek ook collectief beslissingen neemt die vaak de verkeerde blijken te zijn. De EU beslist op korte termijn dat biobrandstof een oplossing is, en wat zie je? In Indonesië branden ze vervolgens de regenwouden plat omdat daar plantages moeten worden aangelegd voor de productie van palmolie. De prijs van maïs stijgt schrikbarend omdat dat dienst kan doen als biobrandstof, maar wat gebeurt er met de voedselvoorraad van inwoners van Midden-Amerika? Waarom als politiek

bij het zien van Al Gore's film: Ach man, hou toch op, overdrijf je niet een beetje? Maar we kunnen er niet meer omheen.

Willemijn: 'O, ik dacht juist: Jee, wat goed! Eindelijk iemand die het publiek bereikt waardoor een mentaliteitsverandering op gang komt.' Ik ben het ook niet eens met alles, maar de *wake-up call* is er, hoewel de werkelijke actie achterblijft. We hevelen het probleem over op de generatie van onze kinderen. En dat is een zeer kortzichtige manier van denken.

Meer lezen over het gesprek tussen Rick en Willemijn? Kijk op www.green2.nl!

